

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący)

SSN Michał Laskowski

SSN Jacek Błaszczyk (sprawozdawca)

w sprawie **I. Y. (Ż.)**

skazanego z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 7 października 2024 r.,

kwestii wznowienia postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 września 2023 r., sygn. akt II AKa 197/18 utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 16 marca 2018 r., sygn. akt II K 192/13,

1. wznowia postępowanie i uchyla wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 września 2023 r., sygn. akt II AKa 197/18 w stosunku do I. Y. w części utrzymującej w mocy pkt II wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 16 marca 2018 r., sygn. akt II K 192/13;

2. uchyla pkt. XX i XXI wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 16 marca 2018 r., sygn. akt II K 192/13 i w tym zakresie na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. umarza postępowanie;

3. zarządza zwrot opłaty od wniosku o wznowienie uiszczonej przez wnioskodawcę;

4. obciąża Skarb Państwa kosztami postępowania.

Jacek Błaszczyk Dariusz Kala Michał Laskowski

UZASADNIENIE

Sąd I instancji, tj. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 16 marca 2018 roku uznał skazanego I. Y. (Ż.) za winnego dwóch czynów:

1. występku z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., mającego miejsce w połowie 1997 roku (czyn XX części rozstrzygającej wyroku) i za to wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności,
2. występku z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., mającego miejsce w dniu 18 czerwca 1998 roku (czyn XXI części rozstrzygającej wyroku) i za to wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności.

Jako karę łączną orzeczono karę 4 lat pozbawienia wolności (pkt XXII wyroku) z zaliczeniem na poczet kary okresu tymczasowego aresztowania od dnia 7 lutego 2012 roku do dnia 15 lutego 2013 roku (pkt XXIII wyroku).

Ponadto Sąd I instancji w punkcie XIX wyroku umorzył postępowanie przeciwko I. Y. co do czynu polegającego na działaniu w zorganizowanej grupie przestępczej (pkt LXXVI części wstępnej wyroku) z uwagi na przedawnienie karalności czynu.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 12 września 2023 roku, sygn. akt II Aka 197/18, utrzymał w mocy przedmiotowy wyrok w części dotyczącej I. Y.

Wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r., sygn. akt P 12/22 (Dz.U.2023.2740) uznano za niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej art. 15 zzz¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COYID-19, który wstrzymywał bieg przedawnienia karalności czynu.

Wniosek o wznowienie postępowania w sprawie wniósł obrońca skazanego I. Y. , który powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r., sygn. akt P 12/22 wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 września 2023 roku, wydanego w sprawie o sygn. akt II AKa 197/18 w części w jakiej utrzymał w mocy wyrok Sądu I instancji, tj. co do czynów opisanych w części XX i XXI części rozstrzygającej wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 16 marca 2018 roku o sygn. II K 192/13 oraz umorzenie postępowania w zakresie tych czynów z uwagi na przedawnienie ich karalności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że wystąpienie obrońcy (wniosek o wznowienie postępowania) traktować należy jako sygnalizację i wniosek o podjęcie czynności z urzędu w trybie art. 9 § 2 k.p.k. (por. m.in. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW 2005/6/48, a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r., II KZ 37/05). Zauważyć bowiem należy, że strona podniosła zarzut wystąpienia uchybienia wskazanego w art. 439 § 1 k.p.k. i w związku z tym nie dysponuje w tym zakresie własnym wnioskiem o wznowienie postępowania, choć może (własnie na podstawie art. 9 § 2 k.p.k.) złożyć wniosek sygnalizujący sądowi istnienie takiego uchybienia.

Jak wskazano wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r., sygn. akt P 12/22 uznano za niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej art. 15 zzz¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, który wstrzymywał bieg przedawnienia karalności czynu. W związku z powyższym wyrok ten usunął z systemu prawnego skutek jaki wywierał art. 15 zzz¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r.

Powodem stwierdzenia niekonstytucyjności art. 15 zzz¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 była okoliczność, że ustawodawca decydując się na zawieszenie terminu przedawnienia nie wskazał jakichkolwiek granic czasowych owego zawieszenia, ani poprzez określenie terminu, do którego ma obowiązywać zawieszenie biegu przedawnienia karalności, ani poprzez

maksymalny limit czasowy jego obowiązywania, pozostawiając decyzję co do zakończenia tego okresu Ministrowi Zdrowia, który decydował w przedmiocie stanu zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii na podstawie art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2022 r. poz. 1657, ze zm.).

Dokonując oceny w przedmiocie ziszczenia się negatywnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia, stwierdzić należy, że I. Y. przypisano popełnienie dwóch przestępstw z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. Przestępstwo określone w wymienionym przepisie Kodeksu karnego zagrożone jest karą pozbawienia wolności od lat 2 do 15. Z treści art. 101 § 1 pkt 2a k.k. wynika natomiast, że karalność przestępstwa ustaje z upływem 15 lat, gdy czyn stanowi występki zagrożony karą pozbawienia wolności przekraczającą 5 lat. Z kolei zgodnie z art. 102 § 1 k.k., jeżeli w powyższym okresie wszczęto postępowanie, karalność przestępstwa ustaje z upływem 10 lat od zakończenia tego okresu. Pierwszym chronologicznie postępowaniem dotyczącym napadów rabunkowych na sklepy jubilerskie na terenie Niemiec było śledztwo wszczęte w okresie, o którym traktuje przepis art. 101 k.k. przez Prokuraturę Okręgową w Zielonej Górze o sygn. akt VI Ds [...]. Spełniony więc został warunek wydłużenia okresu przedawnienia karalności czynu, o którym mowa w art. 102 § 1 k.k.

Biorąc pod uwagę powyższe, karalność czynu popełnionego przez I. Y. w połowie 1997 roku ustała w połowie 2022 roku (pkt XX), zaś karalność czynu popełnionego w dniu 18 czerwca 1998 roku ustała z dniem 18 czerwca 2023 roku (pkt XXI). W związku z powyższym w momencie wydawania wyroku przez Sąd II instancji, tj. w dniu 12 września 2023 roku obydwa przypisane skazanemu czyny, uległy przedawnieniu karalności, co zgodnie z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. powinno prowadzić do umorzenia postępowania.

W dacie wyrokowania przez Sąd Apelacyjny w dniu 12 września 2023 roku, przepis art. 15 zzz¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. jeszcze obowiązywał, a więc Sąd odwoławczy nie miał podstaw do jego kwestionowania, uchylony został bowiem dopiero przez art. 28 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. (Dz.U.2023.1860) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 października 2023 r. Nie oznacza to oczywiście,

że fakt uchYLENIA art. 15 zzz¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. dezawuował skutki prawne jego obowiązywania od dnia 22 czerwca 2021 r. Skutek taki wywołał dopiero wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r., sygn. akt P 12/22. Jak wynika z części motywacyjnej tego rozstrzygnięcia wyrok Trybunału usuwa z systemu prawnego skutek, jaki wywierał art. 1 Szzz¹ ust. 1 ustawy marcowej. Oznacza to, że norma prawna zawarta w tym przepisie - jako niezgodna z Konstytucją - nie oddziaływała, co w sprawach zakończonych, w których zastosowano badany przepis, otwiera zainteresowanym podmiotom drogę do wznowienia postępowania na zasadzie art. 190 ust. 4 Konstytucji RP, a w sprawach będących w toku - powoduje jego pominięcie przy orzekaniu i stosowanie przepisów ogólnych w zakresie biegu przedawnienia. Tym samym ustalenie czasu przedawnienia przestępstw następuje z pominięciem bytu prawnego art. 15 zzz¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r., co w niniejszej sprawie nakazuje przyjąć, że karalność przypisanych skazanemu I. Y. czynów ustała we wskazanych wyżej datach (czasie).

W związku z powyższym konieczne było wznowienie postępowania i uchYLENIE wyroków Sądów I, jak i II instancji we wskazanym zakresie, a nadto należało rozstrzygnąć w przedmiocie zwrotu uiszczonej opłaty od wniosku i o kosztach postępowania w sprawie.

Brak natomiast było podstaw do zastosowania regulacji wskazanej w przepisie art. 435 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k., co trafnie podniósł w pisemnej odpowiedzi na wniosek obrońcy prokurator – wskazując, że w tej sprawie, o złożonym podmiotowym oraz przedmiotowym charakterze, sygnalizacja jest niepełna, nie wskazuje bowiem których skazanych dotyczy, a także których z popełnionych przez nich czynów, odwołując się jedynie do *argumentum commune* zawartego w art. 435 k.p.k.

[J.J.]

[ms]

Jacek Błaszczuk

Dariusz Kala

Michał Laskowski

